

7/4247
6.10.113

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

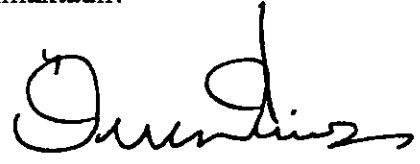
Sayı : B.08.0.SGB.0.20.02-610- 3642
Konu : Soru Önergesi

78/05/2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 23.02.2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-49943 sayılı yazı.

Denizli Milletvekili Adnan KESKİN'in 7/4247 esas numaralı yazılı soru önergesi Bakanlığımızca incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler ekte sunulmaktadır.
Bilgilerinize arz ederim.

Ömer DİNÇER
Millî Eğitim Bakanı

EK: Bilgi (3 sayfa)

DENİZLİ MİLLETVEKİLİ ADNAN KESKİN'İN 7/4247 ESAS NUMARALI YAZILI
SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP

Risk değerlendirme formları Aşamalı Devamsızlık Yönetimi Programının (ADEY) bir parçasıdır. Aşamalı Devamsızlık Yönetimi Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti tarafından Avrupa Birliğinin mali katkısı ve UNICEF'in teknik desteği ile yürütülen Önce Çocuklar, Çocuk Koruma Mekanizmalarının İl Düzeyinde Modellenmesi projesinin bir parçasıdır.

Projeyle güç durumdaki çocuklarla çalışan profesyonellerin eğitilmesi ve ilgili kurumlar arasında eşgüdüm mekanizmalarının oluşturulması hedeflemektedir.

Şiddet, ihmal ve istismar mağduru çocuklar için erken tanı ve yönlendirme sistemi geliştirilmesi, gizli, erişilebilir, çocuk dostu ve toplumsal cinsiyete duyarlı bir bildirim ve şikayet mekanizmasının kurulması için Çocuk Koruma Kanununun uygulanmasını il düzeyinde koordine etmekle sorumlu çeşitli kurumlara koordinasyon, yönetim, izleme ve sistem geliştirme alanlarında teknik destek sağlanması projenin ana çıktılarından biridir.

Çocuk Hakları Sözleşmesinin 19 uncu maddesinde; *"Taraflar Devletler, çocuğun ana-babasının ya da onlardan yalnızca birinin, yasal vasi veya vasilerinin ya da bakımını üstlenen herhangi bir kişinin yanında iken bedensel veya zihinsel saldırı, şiddet veya suistimale, ihmal ya da ihmalkâr muameleye, ırza geçme dahil her türlü istismar ve kötü muameleye karşı korunması için; yasal, idari, toplumsal, eğitsel bütün önlemleri alırlar."* denilmektedir.

Ayrıca *"Bu tür koruyucu önlemler; burada tanımlanmış olan çocuklara kötü muamele olaylarının önlenmesi, belirlenmesi, bildirilmesi, yetkili makama havale edilmesi, soruşturulması, tedavisi ve izlenmesi için gerekli başkaca yöntemleri ve uygun olduğu takdirde adliyenin işe el koyması olduğu kadar durumun gereklerine göre çocuğa ve onun bakımını üstlenen kişilere, gereken desteği sağlamak amacı ile sosyal programların düzenlenmesi için etkin usulleri de içermelidir."* denilerek yapılacaklar da detaylandırılmaktadır.

5695 Sayılı Çocuk Koruma Kanunun 4 üncü maddesinde; *"Çocuğun haklarının korunması amacıyla, kararların alınmasında ve uygulanmasında, çocuğun yaşına ve gelişimine uygun eğitimini ve öğrenimini, kişiliğini ve toplumsal sorumluluğunu geliştirmesinin desteklenmesi"* ilkesi daima göz önünde bulundurulmalıdır. 6 ncı maddesinde ise; *"Eğitim kuruluşları, korunma ihtiyacı olan çocuğu Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bildirmekle yükümlüdür. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu kendisine bildirilen olaylarla ilgili olarak gerekli araştırmayı derhâl yapar."* denilmektedir.

Anayasanın 42 nci maddesi gereği; kimse, eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz. İlköğretim kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur. Ayrıca 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile de çocuğun eğitim hakkı güvence altına alınmıştır.

Diğer taraftan Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin 28 inci maddesi gereği; *taraf devletler, çocuğun eğitim hakkını kabul etmişlerdir ve bu hakkın fırsat eşitliği temeli üzerinde tedricen gerçekleştirilmesi görüşüyle, özellikle okullarda düzenli biçimde devamın sağlanması ve okulu terk etme oranlarının düşürülmesi için önlem almalıdırlar.*

222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunun 53 üncü maddesinde; *"İlköğretime devamın sağlanması için okula devam etmeyen öğrencilerin devamsızlık sebepleri okul idarelerince ve ilköğretim müfettişlerince araştırılarak devama engel olan maddi ve manevi sebeplerin giderilmesine çalışılır. Bu sebeplerin giderilmesi mümkün olmadığı takdirde durum, köylerde muhtara, diğer yerlerde mülki amirlere bildirilir. Bu makamlarca gerekli tedbirler alınır."* denilmektedir.

1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunun 53 üncü maddesi öğretmenlik mesleğini şöyle tanımlamaktadır: *"Öğretmenlik, Devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir. Öğretmenler bu görevlerini Türk Milli*

Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ifa etmekle yükümlüdürler." Aynı Kanunun 23 üncü maddesinde ise ilköğretimin amaçlarından bir tanesinin her Türk çocuğunun milli ahlak anlayışına uygun olarak yetiştirmek olduğu belirtilmektedir. Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliği ve Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği ise sınıf rehber öğretmenin görevlerinden birinin öğrenci hakkında bilgi toplamak olduğunu söylemektedir. Eğitim bilimleri ise öğretmenlik mesleğini tanımlarken sadece akademik gelişime odaklanmaz, öğrencinin psikososyal gelişimini sağlamayı da öğretmenlerin görevleri arasında kabul eder.

Toplanan bu bilgiler çocuğun okul rehber öğretmeni, okul müdürü, sınıf öğretmeni ve diğer öğretmenlerinden oluşan bir kurulda değerlendirilerek çocuğa uygun önleme müdahaleleri uygulanır.

Risk altındaki çocukların izlenmesi, risklerin önlenmesi ve risklere müdahale edilmesini öngören Aşamalı Devamsızlık Yönetimi Modeli ve bunun bir parçası olan risk değerlendirme formu e-okulda puanlanarak çocuğun riskleri belirlenmektedir. Çıkan sonuçlar ışığında öğrenciye iş tanımı yapılmış müdahalelerle yardım götürülmektedir.

Tanımlanmış müdahaleler; eğitim desteği, veli desteği, velinin eğitime katılımı, ailevi sorunlarda destek, psikolojik ve davranışsal destek, okul çağı çocuğunun çocuk işçisi olarak çalıştırılmasına engel olmak, devamsızlık risk takibi, ekonomik destek, okula uyum desteği, arkadaş ilişkileri desteği ve izlemedir.

Her müdahaleden sorumlu okul personeli iş tanımına göre belirlenmiştir. Örneğin psikolojik davranışsal destekten okul rehber öğretmeni sorumludur. Ancak okul rehber öğretmeni iş tanımı gereği uzmanlık alanını aşan durumlarda çocuğu rehberlik ve araştırma merkezi, çocuk psikiyatri servisleri, sosyal hizmetler aile danışma merkezleri, gençlik merkezleri ve toplum merkezlerine yönlendirmektedir.

Sorularla toplanan veriler özel hayatın gizliliği ilkesine dayanılarak Milli Eğitim Bakanlığı için toplanmamaktadır. Okul yöneticilerinin verdiği yetki ve şifrelerle öğretmenler tarafından toplanarak e-okul sistemine işlenmektedir. Sınıf öğretmeni tarafından işlenen bilgiler diğer sınıf öğretmenleri, okul yöneticileri, ilçe ve il milli eğitim müdürlükleri ve MEB'in ilgili birimleri dahil olmak üzere üçüncü şahıslar tarafından görülememektedir. Ayrıca MEB özel hayatın gizliliğini korumak için e-okul ADEY ekranlarını tasarlarırken risk değerlendirme formlarına verilen cevapların raporlamasını almaya imkân tanıyacak şekilde yapmamıştır. Politika üretmek için sadece müdahaleleri raporlamaktadır. Bu raporlamada il ve ilçe düzeyinde yapılabilmektedir. Forma verilen cevaplar MEB Temel Eğitim Genel Müdürlüğünde okullara danışmanlık için sınırlı sayıda personel tarafından görülebilmektedir. Görevlendirilen personelin psikolojik danışma eğitimi almasına özen gösterilmiş ve bu personellerde sisteme şifreleriyle giriş yapabilmektedir.

Toplanan veriler çocuk için çocuk yararına öğretmenler ve yöneticiler tarafından kullanılmaktadır. Risk Değerlendirme Formu (RİDEF) çocukların karşı karşıya oldukları risklerin belirlenmesi ve uygun müdahalelerle risk faktörlerinin en aza indirilmesi için geliştirilmiş ölçme aracıdır. RİDEF'te toplanan bilgiler çocuğa ilişkin bireyselleştirilmiş müdahaleleri belirlemeye dönük olarak kullanılmaktadır. e-okul sistemine işlenen bilgiler e-okulda oluşturulan bir yazılımla hesaplanarak çocuğun risk haritası çıkarılmaktadır. Risk haritası okulda kurulan Risk Takip Kurullarınca (öğretmen, idareci, rehber öğretmenden oluşur) değerlendirilerek çocuğa uygun bireyselleştirilmiş müdahaleler uygulanmaktadır. Örneğin çocuğun karşı karşıya olduğu riskler anne baba tutumlarından kaynaklanıyorsa e-okul "ebeveynlik desteği" uyarısını yapmaktadır. Okuldaki uzmanlar, uzmanlık alanlarına göre anne baba tutumlarının iyileştirilmesine yönelik çalışma yaparak çocuğun risklerini en aza indirmektedir. Çocuğun karşı karşıya olduğu riskler ekonomik yetersizlikten kaynaklanıyorsa, çocuk ilgili kurum ve kuruluşlara yönlendirilmektedir.

İstismar konusu da haklı olarak kamuoyunda çok fazla tartışma konusu yapılmıştır. Ancak istismarın önlenmesi ve erken dönemde müdahale için toplanan bilgiler ışığında çocuk yardım kanallarına yönlendirilecektir. Bu yardım kanalları rehberlik araştırma merkezleri, çocuk izleme merkezleri, çocuk hakları merkezleridir. İstismarın tanınması ve çocuğun yönlendirilmesi hizmetleri eskiden olduğu gibi okul rehber öğretmeninin müşavirliğinde yapılmaktadır.

Ev ziyaretleri, zorunlu eğitim çağında olup ve ilköğretime kayıtlı olduğu halde okula devam etmeyen çocukların devamının sağlanması için aileleri ikna etmek için yapılmaktadır. Ailenin kararlarında etkili olabilecek kişiler olarak tanımlanan bu kişilerin ailenin kararlarına etki etmesi beklenmektedir. Geçmiş dönem deneyimleri ve özellikle Haydi Kızlar Okula Kampanyasında bu kanaat önderlerinin çocukların eğitime kazandırılmasında olumlu etkisi görülmüştür. Burada sıralanan kişilerin okul yönetiminde söz hakları yoktur.